

Hem>Dina rättigheter>Brottsoffer>Ersättning>Skadestånd från gärningspersonen

Skadestånd från gärningspersonen

Hur gör jag för att kräva skadestånd eller andra former av ersättning/gottgörelse från gärningsmannen i en rättegång (brottmålsprocessen), och vem ska jag rikta skadeståndskravet till?

En skadeståndstalan kan endast väckas vid en tvistemålsdomstol. Du kan inte väcka en skadeståndstalan i en brottmålsprocess, men det finns andra sätt att begära ersättning vid en brottmålsdomstol.

I vilket skede i brottmålsprocessen bör jag lägga fram mitt skadeståndskrav?

En civilrättslig talan mot gärningsmannen kan väckas oberoende av en pågående brottmålsprocess. Notera dock att det civilrättsliga förfarandet kan skjutas upp tills brottmålsprocessen har avslutats. Om du väcker talan efter det att den brottmålsprocess där gärningsmannen fälldes för brottet har avslutats gör tvistemålsdomstolen inte någon ny bevisupptagning och betraktar det som brottmålsdomstolen har slagit fast som bevisat.

Vad kan jag kräva skadestånd för och hur bör jag lägga fram skadeståndskravet (ange en totalsumma och/eller specificera de olika förlusterna, förlorad vinst och ränta)?

Du kan kräva skadestånd för både faktiska förluster och inkomstbortfall vid en tvistemålsdomstol. Du bör ange vilka belopp du begär i skadestånd av gärningsmannen och förklara vad de avser och hur de har beräknats.

Finns det en särskild blankett för skadeståndskrav?

Det finns inte någon särskild blankett för skadeståndskrav.

Vilken bevisning måste jag lägga fram för att styrka mitt skadeståndskrav?

Om du kan visa upp en fällande dom behövs ingen annan bevisning. Tvistemålsdomstolen är bunden av brottmålsdomstolens slutsatser. Du kan emellertid begära ett högre skadestånd. I så fall måste du dock styrka att ditt krav är motiverat. Bevisning som styrker ditt krav kan vara vittnesutsagor och handlingar såsom räkningar eller utlåtanden.

Finns det domstolsavgifter eller andra kostnader som är kopplade till mitt skadeståndskrav?

I regel tas en avgift ut för att väcka en civilrättslig talan. Du kan emellertid ansöka om att befrias från domstolskostnader om du visar att du inte kan betala dem.

Kan jag få rättshjälp före och/eller under förfarandet? Kan jag få det även om jag inte är bosatt i det land där förfarandet äger rum?

Om du inte har råd med en advokat kan du begära att domstolen utser ett ombud åt dig. För att domstolen ska utse ett ombud åt dig måste du lämna in en ansökan om detta till domstolen, tillsammans med information om din ekonomiska situation (som lämnas på ett särskilt formulär).

Du kan begära skadestånd även om du inte har hemvist i Polen.

När kan brottmålsdomstolen avvisa eller vägra att pröva mitt skadeståndskrav mot gärningsmannen?

En skadeståndstalan kan endast väckas vid en tvistemålsdomstol. Domstolen avvisar skadeståndskravet om du inte kan styrka att gärningsmannen orsakade skadan eller om du inte kan styrka skadeståndsbeloppet. Tvistemålsdomstolen kan emellertid inte avvisa skadeståndskravet om du bifogar en fällande dom mot gärningsmannen.

Kan jag överklaga ett sådant beslut eller söka andra former av ersättning/gottgörelse?

Du kan överklaga domen från en **tvistemålsdomstol** i första instans (*sąd cywilny I instancji*) till en domstol i andra instans (*sąd II instancji*). Om du inte företräds av en advokat informerar domstolen dig om hur du gör för att överklaga.

Under en **brottmålsprocess** kan du begära ersättning på följande sätt:

Du kan begära att gärningsmannen ska åläggas att vidta en ersättningsåtgärd (skyldighet att reparera skadan eller betala ersättning för den skada som lidits). Om detta är förenat med betydande svårigheter kan domstolen i stället ålägga gärningsmannen att betala ett skadestånd (*nawiązka*). Du kan göra en muntlig begäran vid en förhandling eller lämna in en skriftlig begäran. Begäran bifalls om gärningsmannen fälls, dvs. förklaras skyldig till det brott som orsakat den lidna skadan.

Om gärningsmannen döms till ett villkorligt fängelsestraff kan domstolen ålägga honom eller henne att helt eller delvis reparera den skada du lidit till följd av brottet, om inte en ersättningsåtgärd har förordnats.

Om förfarandet vilandeförklaras i avvaktan på att vissa villkor ska uppfyllas måste gärningsmannen helt eller delvis reparera skadan.

Om domstolen tildömer mig skadestånd, hur ser jag till att domen mot gärningsmannen verkställs och vilken hjälp kan jag få för att se till att så sker?

Om gärningsmannen åläggs att reparera skadan ser domstolen till att du får en kopia av beslutet. Om gärningsmannen inte reparerar skadan och har dömts till ett villkorligt fängelsestraff kan du begära att fängelsedom ska verkställas.

Om brottmålsprocessen vilandeförklarades i avvaktan på att gärningsmannen skulle uppfylla vissa villkor och gärningsmannen inte reparerar skadan, återupptas processen och gärningsmannen riskerar att fällas för brottet. Domstolen fattar beslut om detta vid en förhandling som du får delta i.

En dom från en tvistemålsdomstol om beviljande av skadestånd verkställs av en verkställighetsmyndighet, nämligen en exekutionstjänsteman (*komornik*).

Senaste uppdatering: 11/03/2019

Sidans nationella språkversion sköts av respektive medlemsland. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Europeiska kommissionen fritar sig från allt ansvar för information och uppgifter i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

De EU-länder som ansvarar för det nationella innehållet på den här webbplatsen håller på att uppdatera delar av sitt innehåll mot bakgrund av Storbritanniens utträde ur EU. Det kan dock ta ett tag innan vi har uppdaterat alla sidor.